

TUKMOS

***TIPTA UZMANLIK KURULU
MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ***

Çekirdek Model Müfredat Formatı

12.03.2013

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	5
2. MÜFREDAT TANITIMI	5
3. TEMEL YETKİNLİKLER	6
3.1. Yönetici	7
3.2. Ekip Üyesi	7
3.3. Sağlık Koruyucusu	7
3.4. İletişim Kuran	7
3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi	7
3.6. Öğrenen ve Öğreten	7
3.7. Hizmet Sunucusu	7
3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER	7
3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER	8
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	8
4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)	8
4.1.1. Sunum	8
4.1.2. Seminer	9
4.1.3. Olgu tartışması	9
4.1.4. Makale tartışması	9
4.1.5. Dosya tartışması	10
4.1.6. Konsey	10
4.1.7. Kurs	10
4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)	10
4.2.1. Yatan hasta bakımı	10
4.2.2. Ayaktan hasta bakımı	11
4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)	12
4.3.1. Yatan hasta takibi	12
4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi	12
4.3.3. Akran öğrenmesi	12
4.3.4. Literatür okuma	12
4.3.5. Araştırma	12
4.3.6. Öğretme	12
5. EĞİTİM KAYNAKLARI	13
6. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	13

7. KAYNAKÇA**14**

1. GİRİŞ

Müfredatın genel tanıtımı yapılmalı, özet olarak müfredat içeriği anlatılmalıdır. Müfredat amaçları, eğitim yöntemleri ve ölçme değerlendirme yöntemleri özetlenmelidir.

Müfredatın hedef kitlesi tanımlanmalıdır. Hedef kitle öncelikle uzmanlık öğrencileri, eğiticiler, uzmanlık eğitimi veren kurum ve programlardır. İlaveten ilgili fakülteler, yerel otorite ve verilen eğitimden etkilenen veya bu eğitimi etkileyen tüm paydaşlar hedef kitle içinde sayılmalıdır. Giriş bölümü, hedef kitle bu müfredatı incelediğinde en kısa sürede ve doğru şekilde algılanabilmesi için yol gösterici olmalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Bu bölüm müfredat dokümanının yazılmasının gerekçelerini açıklamalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

Müfredatın hazırlık süreci kronolojik bir yaklaşım ile tüm katılımcıları, etkilendiği faktörleri ve önceki müfredat örneklerini içerecek şekilde açıklanmalıdır. Müfredatın geldiği son duruma ait süreç ve önceki müfredat çalışmaları ile arasındaki farklar özetlenmelidir. Müfredatın etkilendiği mevzuat ve araştırmalar açık olarak ifade edilmeli, bu etkilerin nasıl ele alındığı ve ne yönde etkili oldukları açıklanmalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

Uzmanlık eğitiminin tamamlanması için güncel mevzuat çerçevesinde şart olan bileşenleri (tez, rotasyon, süre, yetkinlikler listesi, bitirme sınavı) içerecek şekilde şematik olarak özetlenir.

Uzmanlık eğitimi sürecini tamamlayabilecek ve şart olmayan bileşenlerin (kurs, bilgi görgü artırma amaçlı başka kurumlara görevlendirmeler) amaçları ve yöntemleri hakkında fikir verilir.

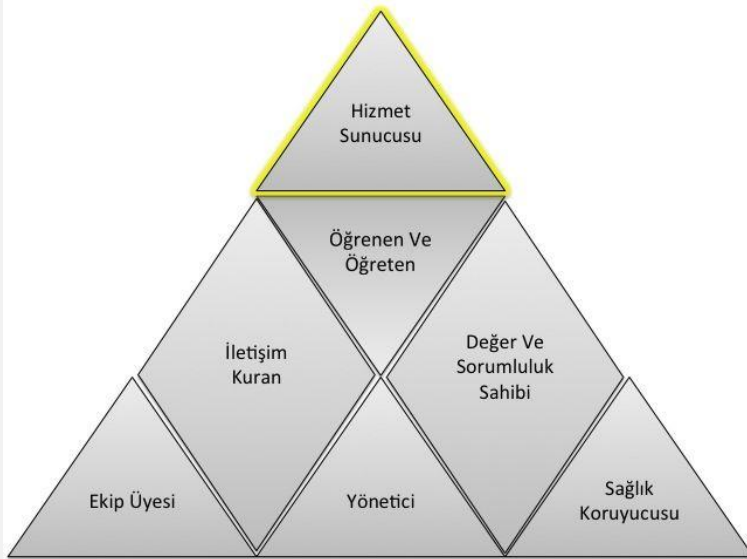
Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

2.4. Kariyer Olasılıkları

Uzmanlık öğrencisinin eğitimin sonunda hangi kariyer olasılıklarına sahip olduğu, tüm sektörlerde halen çalışmakta olan örneklerini içerecek şekilde açıklanmalıdır. Bu kısım varsa yan dal uzmanlaşması gibi ileri kariyer seçenekleri ve bunların yapılabileceği güncel kurumlar hakkında ipuçları içermelidir.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabilirdiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

- 3.1. Yönetici
- 3.2. Ekip Üyesi
- 3.3. Sağlık Koruyucusu
- 3.4. İletişim Kuran
- 3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi
- 3.6. Öğrenen ve Öğreten
- 3.7. Hizmet Sunucusu

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanılış yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

Bu sütun TUKMOS komisyonlarının çalışmaları sırasında klinik yetkinlikleri gruplamalarına yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuştur.	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünüleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

Bu sütun TUKMOS komisyonlarının çalışmaları sırasında klinik yetkinlikleri gruplamalarına yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuştur.	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

Müfredatta yer alan tüm öğrenme ve öğretme yöntemleri tanımlanmış olmalıdır. Bu yöntemlerin daha çok hangi yetkinlik veya yeterlikler için kullanıldıkları, bu yöntemler ile öğrenmenin nasıl sağlandığı açıklanmalıdır. Yöntemlerin zamanlamaları verilmeli ve farklı kıdemler için kullanılma özellikleri ifade edilmelidir.

Rotasyonlarda edinilecek yeterlikler ve bunların öğrenme ve öğretme yöntemleri tanımlanmış olmalıdır.

Öğrenme ve öğretme yöntemleri içinde akademik danışmanlığa, akademik danışmanın görev, yetki ve sorumluluklarına yer verilmeli ve çalışma şekli açıklanmalıdır. Çalışma şekli danışmanlık zamanlamasını ve yöntemini açıkça ifade etmelidir.

Kılavuzdaki örnekler göz önüne alınarak uzmanlık alanına uygun şekilde doldurulmalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

--

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen

konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farklı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olgu tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansması ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görünürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.1.8. Diğer

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı

4.2.1.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek

sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni arttırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu arttırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.1.4. Ameliyat

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.3. Diğer

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.7. Diğer

5. EĞİTİM KAYNAKLARI

5.1. Eğitici Standartları

Eğiticilerin uzmanlık alanları, eğiticilik özellikleri tanımlanmış olmalıdır. Uzmanlık öğrencisi ve eğitici oranları tanımlanmalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

5.2. Mekan Standartları

Uzmanlık alanı ile ilgili eğitimin verilebilmesi için gerekli olan tüm mekan özellikleri tanımlanmalıdır. Gerekli ise mekanların fiziksel özellikleri belirtilmelidir.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

5.3. Donanım Standartları

Uzmanlık alanı ile ilgili eğitimin verilebilmesi için gerekli olan tüm donanım özellikleri tanımlanmalıdır.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

6. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Çekirdek eğitim müfredatında yer alan yetkinliklerin hangi yöntemle ölçülüp değerlendirileceği belirtilmelidir.

Aşağıdaki bölümü yukarıdaki açıklamaya uygun olarak doldurunuz.

7. KAYNAKÇA

TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013